

HECE TASLARI

aylık şiir dergisi

- ◆ Muhsin İlyas Subaşı ◆ Cumali Ünalđı Hasannebioğlu ◆ Yetik Ozan - Âşık Firkatî
◆ Ahmet Bican Ercilasun ◆ D. Cem Gürdal ◆ Osman Fermanoğlu ◆ Hüseyin K. Ece
◆ Mehmet Güneş ◆ Semra Kaygun ◆ Tayyib Atmaca ◆ Ahmet Özdemir ◆ Mehmet Osmanođlu
◆ Mustafa Kütükçü ◆ Songül Özen ◆ Muzaffer Uslu ◆ Mevlüt Yavuz ◆ Âşık Tubetli
◆ Ahmet Yıldırımtepe ◆ Aslan Avşarbey ◆ Ahmet Urfalı ◆ Muradov Sövdəyar
◆ Əjdər Yunus Rza ◆ Şenol Korkut

Toprağın Rengine Boyanır Yüzüm

Dört mevsimim artık bir mevsim oldu, her gün biraz daha kara gökyüzü, yağmur bulutlarım aşu tutmadı, bahar dokunmuyor dal uçlarıma, hangi yana dönsem sonbahar orda, hüznün sazın tellerine dokunur, bir uçtan tutuşur kelimelerim, sırtımı yaslarım gam dağlarına, hasretin kokusu burnumda tüter, dudaklarım türkülerle dağlanır, *huma kuşu yükseklerden seslenmez, lambada titreyen alev üşümez*, içimdeki volkan kaynar durmadan, toprağın rengine boyanır yüzüm.

Konar göçer olduğumu unuttum, dedelerim ninelerim ve babam, yeni yurda yerleşeli çok oldu, ziyaretlerine senede bir gün, gitmek bile bazan mümkün olmuyor, ara sıra dalıyorum içime, sıra artık bana geldi diyorum, her gün bir camide sela okunur, ya da uzaklardan bir haber gelir, akranlarım toplar taşı tarağı, her biri altına tahta at alıp, bir başka bahçeye oyuna gider, yavrular yuvadan uçmayı bekler, dünyanın işleri bir türlü bitmez, yakını uzağı göremez gözüm.

Her takvim yaprağı uzun hikaye, hayatın da ayrı uslubu vardır, bir araya gelir bir kitap olur, herkes kendi yazdığının yazarı, yaşadığı dünya cürmü kadardır, yazdığımız yüzümüzden okunur, sözün hamı konuşurken dokunur, kimisi susarak uzun konuşur, kimisi bağırır kendisi duymaz, aklı ile araları açıklar, nefsi ile karun yolunu tutar, oysa herkes bu yalancı dünyada, bir menzile varmak için yarışır, kimi bağ bağışlar çocuklarına, kimisi yiyemez bir salkım üzüm.

Gün gelir angarya işler tükenir, bir sürü acaba ve keşkelere, hayıflanmamızın anlamı kalmaz, bir ağacın gölgesinde uyuduk, ve uyandık baktık zaman kalmamış, selam verip selam alacak kadar, dağların yün gibi atıldığını, ve kaynadığını tüm denizlerin, gözümü yumarak hayal ederken, omuzunda iki kamera ile, herkes gelir geçer aynı köprüden, kimisi filmini çekmeye gider, kimisi galayı kendisi izler, velhasılı kelim helâlleşelim, çıkacağı yola avcumda közüm.

Tayyib Atmaca

hece taşları aylık şiir dergisi ◆ **yayın yönetmeni tayyib atmaca**

son okuma metin özarslan ◆ **kapak fotoğrafı yasin mortaş**

yazışma haydar bey mh. 32077 sk. armada 2 d 6 onikişubat kahramanmaraş

0535 391 92 50 hecetaslaridergisi@gmail.com

58. sayı 15 Aralık 2019 issn 2149-4509. (e-dergi)

Seni Anmak Üzere

◆ Muhsin İlyas Subaşı

Hasret bir alev oldu tende yanmak üzere
Gönlümdeki uykudan gül uyanmak üzere

Suları çekilse de denizi besler güneş
Yürür dağlar sonsuza nur kuşanmak üzere

Kaç deli sevda beni hamurunda yoğurdu
Üzerime serpildi kan sınanmak üzere

Bir telaş sarsıp gelse ırmaklar şahit olur
Gözlerimden akanla aşk yıkanmak üzere

Hayat macera değil kendine işaretir
Var edilmiş her canlı hep inanmak üzere

Gün gelir insan yorgun telaşından uyanır
Ve önünde diz çöker seni anmak üzere

Şiir ve Gelenek Üzerine Konuşmalar/yirmi dört

◆ Cumali Ünal'dı Hasannebioğlu

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Yarım yüzyıldan fazla şiirle irtibatımızı koparmadınız. Lise yıllarında başladığınız şiir yolculuğunda kimlerden etkilendiniz kimler yüreğinizin penceresine ayna tuttu?

a.

Şiirle irtibat başlar –ki; bu belki de başa gelecek en kötü şeydir-, ama hiç bitmez; bu da bir insanın hayatında göreceği en büyük lütuftur, diyor ya bütün bilenler, doğrudur. Bu yüzden de kopması, kopulması, koparılması mümkün olmayan bir bağlanmadır.

Sonuç olarak kendini ifâde etme biçimidir, şiir. Diğerleri gibi... Resim gibi, müzik gibi, sinema gibi... Belki de müzikten sonra, ama insanın yalın ürettiği müzikten sonra, en aracısız sanat, en yalın, en içten sestir şiir.

Bir belgeselden aklımda kalan yürek acıtıcı bir sahne var. Erkek aslan, yeni bir dişi bulursa ve onun küçük yavruları varsa, o yavruları tek tek boğarak öldürüyor. Bunun böyle olacağını, o erkeği kabul eden dişi de çok iyi biliyor. Yavrularını gözden çıkarıyor yani, yeni bir eş bulduğunda.

Bir dişi aslan bebeklerini boğulmuş görünce, onları bütün kalbiyle öptü, kokladı, acıdı, ağladı ve sabaha kadar geceyi ağdıyla doldurdu. Sabahleyin, bebeklerini boğan, ama kendisinin erkeği olarak seçtiği aslanın ardı sıra yürüdü gitti.

Ben anladım ki, müzik, kendini ifâde etmede, şirden bir adım öndedir, aracısızdır, kendi kendinedir en azından.

Bir şeyden hâlâ kuşkuluyum. *Belki o dişi aslan, aslanca bir ağıt yakıyordu ve kendi dilinin şiirini söylüyordu.* Belki o kendini ifâde ederken anlaması gerekenler; gökler ve yeryüzü, toprak, ağaçlar, gece ve diğer aslanlar, hatta bebeklerinin cansız bedeni onu anlıyordu. Anlaması gerekenler anlıyordu.

Biz anlayamıyorduk, anlamamız da gerekmiyordu.

Eğer öyleyse, doğal olarak yine de üstünlük şiirde...

Kendi macerama gelince...

Orta mektepte, hatta ilkokulda başladım şiire. Çok küçük bir çocukken bile, şiiri ve şiirin dayanan-

dığı efsaneyi özümseyip idrak ettiğimi fark ediyorum. Bunu, annemden yönlendirilerek yaptığımı da şimdi daha iyi anlıyorum.

Annem, bir of çektiğinde bütün dağları yerle bir eden bir kadındı. Üstelik bunu başkaları için yapardı; zayıflar, mazlûmlar ve mağdurlar için ağlar, ağlar, ağlardı... Mutlu ve varlıklı bir adamdı benim babam. Annemi de el üstünde tutardı. Annem, belli bir yerin kızıydı. *Boranlı Hacı Mustafa* Baba'nın kızıydı. Babası Nakşî-Kadirî şeyhiydi. Malatya'da ve çevresinde sevilip sayılan bir insandı. Bu aileden çıkmış, *Barguzu'lu Hacı Cumali Ağa'nın* oğluna gelin gelmişti. Sorunsuz bir hayatı vardı ve çektiği of, dağları yıkardı.

Başkalarının derdiyle dertlenen, teselli eden, çözüm arayan, çözen bir kadındı benim anam. Ağdı o yüzdendi, sevinci ondan kaynaklıydı.

Benim anam, benimle ilgili ziyadesiyle yapı taşı oluşturma gayreti içindeydi. Bunu, belki kendisi de fark etmeden yapardı, bana da fark ettirmezdi. Doğal, süreç içerisinde kendiliğinden olan, öğretme ve öğretilmenin çok ötesinde, tohumun kendiliğinden toprakta çatlaması, kendi yolunu bularak filizin yeryüzüne çıkmasının doğallığı içinde, bana özen gösterirdi.

Belki, benim doğumuma kadar, erkek evlat sahibi olması konusundaki toplumsal baskı, onda bu hassasiyeti oluşturmuştu. Uzun süre erkek çocuğu olmayınca, önce yöresel algı ve feodalitenin oluşturduğu o büyük baskıdan sonraki rahatlama, elbette ki yetiştirme ile ilgili özeni, kendiliğinden oluşturacaktı. Bu bakımdan ustam, annemdi ve belki benim içime büyük bir şiir mayası ekti ve belki ölünceye kadar kendi hayatıyla, özenle ektiği şeyi besledi, olgunlaştırdı. Onun oluşturduğu toprağın tayı, şiiri besleyip büyütecek kıvamdaydı ve ben de sadece, o doğal ortama uyum sağladım belki.

Bir ara not...

Dört kardeşlik. Her zaman annemi, sadece kendime, kendi oğulluğumun küçücük yüreğine ait bir hazine farz ettim.

Hem sorunlarının çözümünde, hem de ölümünde ve ölümünden sonra, her şeyi yapmak için kendime ayırdığım öncelikle, her zaman ve her şeyde kendimi sorumlu tuttum.

Sadece beni çocuğu gibi algılamasından değil, böyle bir şey mümkün değildi zaten, doğumunun onda ve bende oluşturduğu özel sorumluluk duygusunun da dışında; ama kişiliğimizi, ruhsal durumumuzu, insani çizgimizi aynı doğrultuda görmekten kaynaklanan bir ayniyet.

Belki sadece bu. Ve sadece benim bakışımla, benim yorumum.

Benim doğduğum evde özellikle şiir, sürekli baş vurulan, yardımı alınan ve okunan bir şeydi. Babam, annem, kitaplığı olan ve bundan çok istifade eden, çocuklarını da kendisi gibi yetiştirmiş, malumâtlı bir kadındı. Elbette şiir kitapları da vardı, mesnevi tarzı hikâyeler de. Artık bir genç kız olan ablamı da, bildikleriyle bilgilendirmişti. (Bu oluşturmanın, ablamdaki köklerini, ölümünden önceki sağlıklı sayılabilecek döneminin, uzun, upuzun gece sohbetlerimizde daha çok fark ettim.

Bir konuşmamızda, büyük mezarlar yapmanın; insanın, hem yeryüzüne, hem de Rabb'ine karşı in-citici bir anlam taşıyacağını, bu yüzden, ölürsem, çok mütevazı bir mezarımın olmasını vasiyet edeceğimi söyledim. Onun da aklına yatmış olmalı ki; çocuklarına öyle vasiyet ettiği için, mezarı, en sade mezarlardandır Barguzu mezarlığında).

Tüm bunların üzerine, annemin Nakşî-Kadirî köklerini de eklerseniz, ortaya müthiş bir şiirsel ortamın çıkacağını göreceksiniz. Bu ortam benim öğretmenim ve ustam oldu.

Çocukluğun, insanın oluşmasında nasıl bulutlardan müşekkel bir gökyüzü olduğu, göğün sütlü menekşe mavisinden, sütbeyaz atılı pamuk yığınlarından geçerek yeryüzünü tarassut ve tasarruf eden gözlerimizin gördüklerini anlamak, nasıl unutulmaz bir hafızanın nakşedilmesi anlamına geldiğinin bilincine varmak; anlaşıldığı andan itibaren çocukluğu kutsallaştırıyor.

Adını taşıdığım dedem *Hasannebizâde Hacı Cumali Ağa*, doğumumdan 6 yıl önce ölen, adını ilk doğacak erkek torununa miras bırakmış, çok etkili olduğum, çeşitli yaşlarda bu etkinin farkına vardığım, fark ettikçe, bundan da çok hoşnut olduğum, benzerliğimizden tad aldığım, hayran olunacak kadar sağlıklı bir biçimde gerçeğin tam ortasında yaşayan bir kişilik. Bunun içinde, çok genç yaşta çok büyük olayları yaşaması durumu da var. Bütün malını mülkünü 16 yaşında İzollu'da bırakıp, büyük ailesiyle, kardeşleri ve amcazadeleriyle Barguzu'ya göç etmek, orada yeniden mal mülk sahibi olmak az şey mi? Yemen'de yedi yıl savaşmak, o kargaşa-

dan Rabb'immin lütfu ile sağ dönmek, şükredilesi bir kaderdir. İki kardeşini ve iki yeğenini birinci dünya savaşının o kargaşasında şehid verip, tek başına evine dönmek kolay değil. Bu hamededilecek sabır, beraberinde birçok yeni sorumlulukla birlikte gelir ve dedemdeki çok güçlü gerçeklik algısını oluşturur.

Belki, annem ve tarafındaki, tarikat ortamından oluşan bu hassasiyet, babam ve tarafındaki bu gerçekçilik tarafından dominant biçimde bastırılarak; bütün ailemizde belirgin bir biçimde görülmemekte ve etkin bir biçimde ruhsal açıdan yaşamı dengelemektedir.

Babam, görünüşte, net bir biçimde yüzde yüz gerçek ve gerçekçi iken, hiç kimseye paylaşmadığı derin ve gizemli bir duygusallığa sahipti. Yaşayan erkek kardeşi yoktu. Kız kardeşleri çok gençken vefat etmişlerdi. Babası, ben doğmadan ölmüş ve babamda onarılmaz bir boşluk bırakmıştı.

Hayatının en trajik olayı, lise öğrencisi olan ve sınıf arkadaşları tarafından bir matematik dehası olduğu söylenegelen, ağabeyi *Hasan Fehmi Efendi'nin*, nişanlı iken vefat etmesidir. Bu, babamın derûnunda hiç kabuk bağlamayan bir yaraydı ki, hep kanardı. Hiç söz etmediği, ayrıntıları zaman zaman annemden öğrendiğimiz bu genç ölüm, anlatıldığında veya susulup anıldığında, içimizdeki bir közü her daim harlandırmıştır. Amcanın kısacık ömrü, bana, çocukluktan itibaren nakledilen o küçük hikâyeye de, beni çok etkilemiştir. (Ve kelebekleri, ölümlerin ruhu ile açıklayan ruhanî format. Gece, çok büyük bir kelebek konmuşsa duvara, anneme göre, bu dedemin ruhuydu. Daha küçüğü babaannemin ruhu, bir küçüğü amcam, en küçüğü de Enver'in ruhuydu. Büyük kelebeklere neredeyse saygı gösterir, onların önünde hata yapmamaya çalışırdık. Onlar bizi sürekli tarassut eder, gözetlerdi. Küçük kelebeklereyse, sevgiyle, okşar gibi bakardık. Evimizin duvarları avluya açılan bir eyvan üzerindeydi. Ve yaz geceleri, kelebeklerimizle birlikte ölmüşü yaşayanı, çocuğu ve yetişkiniyle, büyük bir aile olarak bir arada, o güzelim mutluluğumuz ve avluda gümbür gümbür akan suyun müzikalitesine, ay ışığını katarak yaşardık.)

Bir de *Enver*...

Babamın, yanımızda ağlayamadığı için, ağlar gibi bir gülüşle anlattığı, iki buçuk yaşında ölen, o yaşında ata binebilen, çok kuvvetli, dilsiz hizmetkârın taklidini yapmakta usta, iki karış kuluncu olan efesane oğlu. Torunlarında umutla hep Enver'in özel-

liklerini aradı; zekâsını, kuvvetini, sempatikliğini...

Buldu mu? Sanmıyorum. Efsaneler tekrar etmez ve yerleri doldurulmaz. Çünkü efsaneler, gerçeğin yuvarlana yuvarlana kartopu gibi büyüdüğü, artık gerçekliğini kaybettiği bir durumdur.

O yüzden, sadece anlatıldığı zamanlarda var oldu Enver.

Benim şiirim, benim ustam, benim söylediklerimin kökenleri, ailemin genetiğine işlemiş, DNA'larına çizilmiş olan bu haritadan ibaret değil tabii.

Bunlar hatırladıklarım.

Ailemden tevarüs ettiklerimin tamamını da anlatmadım. *Abdullah Fahrî Baba'dan* (1864-1908) söz etmeden, bu sayfayı kapatmak mümkün değil elbette. Şiirleri, Nakşî-Kadirî zikirlerinde okunan, 44 yaşında vefat etmiş, dedemin hem kayınpederi, hem de şeyhi... Ölümünden sonra, şair Çırmıklı Sabrî Efendi tarafından söylenen ve kendisi de şeyh/ve şair olan bu büyük dedemin mezar taşına nakşedilen şiir şöyledir:

Ya Allah Bismillah

Ya Muhammed

Sana rahmet ede Allah, Fahrî

Şefî ola Resulullah, Fahrî

Tevâzuyla bu dehr-i fenâda

Ederdi daim zikrullah, Fahrî

Riyazette, hamiyette, fazilette birsin

Ederdi adâullah eyvallah, Fahrî

Ahirette eyvan-ı Osman'a hemşîn

Müjdeler Ömer-ül Faruk sana, Fahrî

Sekiz cennetten avn û bereket

Mustafa ola hemrâh, Fahrî

Bu, genç ölen şeyhin, zarif şiirleri var. Kitabını, bir yakınımız derledi ve yayınladı.

"Gözümün yaşı

Eritir taşı"

gibi yakıcı mısralar var şiirinde.

b.

Gelelim İzollu'ya...

Malatya'ya...

Barguzu'ya...

c.

Dedem on altı, babaannem beş yaşında imiş İzollu, *Bent Köyü, Daricevan Mezrası'nı* ve Piro'tta altmış bin dönüm civarında olduğu söylenen büyük arazileri bırakıp Barguzu'ya yerleştiğinde. Sebep; tahmin ettiğiniz gibi kan davası... Azîz, Hakîm ve Şanlı Kur'an'ı okuduğumuzda, Yüce Rabb'imizin, adam öldürmeye nasıl hışımlandığını anladığımızda, hele de *Habil'in, Kabil'e* dönüp, "*Beni öldürmek için elini kaldırsan bile, ben, seni öldürmek için elimi kaldırmayacağım*" biçimindeki sözünün künhünü anladıktan sonra, bir insanı öldürmek veya kan davasının içinde olmak, akıl almaz bir sapkınlık.

Ölünceye kadar İzollu'yu sayıklamış babaannem. Dedem gider gelirmiş Barguzu'dan İzollu'ya... Görüştüğü dostları, orada kalan akrabaları da varmış. Babaannem ve Dedem, amcazade olduklarından, aynı ailenin ve aynı toprağın bağlıları olarak yaşamışlar.

Yıllar sonra, önce, minicik bir zaman parçasında Elazığ'dan Malatya'ya bir düğün alayında, amcalarımızdan birinin (*Şükredin Akın Amca*) bütün alayı durdurup, özellikle biz gençlere; "İşte bizim asıl memleketimiz İzollu burası!" dediğinde on beş yaşlarındaydım. Sonra Topraksu'da başmühendis olduğum günler...

Sanki sıra hasretiyle giderdim dağlarla Fırat arasına özgürce yayılmış, benim, her zaman çok sevdiğim büyük ailemin yerleşik olduğu güzel ülkeme, İzollu'ya...

Şiirin yeterince bilinmesi, büyük çapta şairin girift olan ruhunun dolambaçlı yollarının yeterince bilinmesine, keşfedilmesine bağlı. Bu keşfin yol haritası ise ailesinde ve çocukluğunda gizli belki.

Ve Malatya...

Bir bütün halinde hatırlamıyorum.

Şehre ait üç görüntü, belleğimin dolu savağının açılan kapaklarından, ilk kez dökülen...

Küçük bir çocuk, belki hatırlama çağlarında bile değil, belki sonradan anlatılanları yaşadıklarından hatırında kalanlar zannediyor.

Bir yaz günü...

1955 olsun mu? Olsun. Yani kuvvetle muhtemel.

Tren istasyonu, şehrin kimliğinin dışında bir oluşum.

Kadınlar fazlasıyla (hayır, günaha giriyorlar, değil) modern. Belki, biraz Türk filmlerindeki İstanbul kadınları gibi. Bizim kadınlarımıza; analarımıza, bacılarımıza, komşularımıza benzemedikleri bir gerçek.

Bizim kadınlarımıza benzemediklerini, o çok çocuk halimle bile, hatırımda tutabiliyorum. Karşı komşumuzun oğluyla, istasyona gitmeye karar vermişiz ve gitmişiz.

Sıcak mı sıcak, bir yaz günü. Muhtemelen öğle üzeri. Nasıl gittik en az yedi, sekiz kilometrelik yolu, fazla hatırlamıyorum. Annemle, arkadaşımın ablası araya sora bizi istasyonda buldu. Nasıl gittik, nasıl buldular? Onu da bilmiyorum. Aklımda o kadınlar, o kızlar kaldı: Bize benzemiyorlardı.

İkinci fotoğraf, belki daha da eski.

Sinemada; yazlık sinema olduğunu şimdi anlıyorum. Gece ve annem, babam da yanımda. Dağ gibi bir trenin, hızla üstümüze geldiğini görüyorum. Kimse korkmuyor. Anlama(ma)ya çalışıyorum. Karmakarışık.

Üçüncü resim daha berbat.

Şehir kesinlikle çok kötü, çocuklar için. İnsanın kafasını karıştıracak kadar kalabalık. Kalabalığa karışmış yürürken, siz hiçbir şey görmüyorsunuz. Sadece insanların ayakları ve biraz da elleri... O kadar. Biraz da babanızın yanınızda oluşunun güven duygusu. Kafa karışıklığı başladığı anda, yanlışlar da uç veriyor. Önce babanızı gözden kaybediyorsunuz, sonra bulduğunuzu sanıyorsunuz, onun babanız olmadığını anladığınızda, birdenbire yok oluş duygusu, güvensizlik, biraz da panik...

Ve yitip gidiyorsunuz.

Bir sürü ayak-bacak arasında kayboluyorsunuz.

İnsanların kişiliğini ve kimliğini belirleyen her şey sizden uzakta. Özellikle yüzler ve gözler... Görmüyorsunuz. Kayboluyorsunuz. Nüfusu kaçtır ki o yıllarda Malatya'nın? İrice bir köy belki. Yitmekle eşdeğer çocukluk. Neden? Niçin çocuklar yitiyor öncelikle? Hiç ilgileri olmayan meselelerde bile; savaşlarda, kargaşada, kavgalarda... Ve şehrin beni yitirmiş olması, dağa vurmuş bir ceylânın, uçuruma çakılması gibi, yarım kalmış, netleşip bitmemiş bir şiirin başlangıcı oldu.

Ne denir? Şanssızlık... Belki de şanslı bir şanssızlık. Şiir de bu zaten.

Barguzu'nun yitişi olarak anladım ilk kez şehre, Malatya'ya gidişi. Sonraları farkına varıyor olsam bile, İzollu'nun yitişi veya yitirilişiydi aslında *Barguzu*'da olmak.

Yitiriler ve yitmeler üzerine kurulu bir toprak kayması benimki.

Barguzu, şiirimi balyalayıp istifleyen, ihtiyaç oldukça kullandıran, iyiyi kötüden, güzeli çirkinden, kadim olanı köpükten, tazeyi çürükten ayıran has-

sasiyet. Şiirim hem membaı, hem mansabı olan, ömrümün bereketi...

Uçsuz bucaksız çocukluğum: Barguzu...

Barguzu nedir?

Kente çok yakın bir köy, bir banliyö.

Aslında, Süryanice adı *Deyr-i Mesih* olan, söylene söylene Derme şekline dönüşmüş, bir saniyede bir buçuk metre küp su akıtan bir büyük dere, belki küçük bir ırmak. Çok zor hatırladığım dönemlerinde toprak kanalda aktığı için, topoğrafyaya göre yer yer çok hızlı, bazen da bir göl kadar durgundu. Suyun kaynağı *Kündübek*'te, Pınarbaşı denilen yerde. Bütün ulu sular gibi yerden kaynıyor. Mesela Munzur da öyle... Aynı yapıdaki kayalardan ak köpüklü sular olarak kaynıyor, aynı biçimde. *Kündübek*, *Çırmıktı*, *Kileyk*'ten sonra benim çocukluk ülkeme, Barguzu'ya geliyor. Bizim, suya dair tüm bilgilerimizi yenileyip ve bize unutulmaz bir çocukluk bahşedip, kendini *Tecde*'ye, *Banazi*'ya, *Malatya*'ya, *Aşağı Şeher*'e kadar bırakıyor.

Daha sonra Alman Genelkurmay Başkanı olacak *Mareşal Moltke*, yüzbaşıyken, 1837'de haritalar çizmek için görevli bulunduğu Malatya'da, Derme'yi anlatıyor. Çok da içten, severek anlatıyor.

Sanki bir kadını, çok güzel bir kızı anlatıyor.

Bazen, bakmaya kıyılmayacak güzellikte bir çocuğu, bazen da aslan gibi bir delikanlıyı anlatıyor.

İlmince ve usulünce ihtiyarlayan, kadın olsun erkek olsun, bir güzel insanı anlatıyor, Malatya'yı anlattıkça şevkleniyor, coşuyor, âkil bir adam oluyor; durmuş, oturmuş, anlatıyor Malatya'yı...

Fırat'ı, Derme'yi, Tohma'yı anlatıyor. Sürgü tarafını, karlı dağları anlatıyor. Malatyalıların zarafetinden söz ediyor. Kendisi, sağlık yürüyüşleri yaparken, atı olan atını, eşeği olan eşeğini çekip, "Kerem et, gözüm!" demelerindeki içtenliği ve kibarlığı naklediyor sayfalar dolusu.

Ya Malatya'nın doğal güzelliğini... Anlata, anlata bitiremiyor. Her şeyi Derme'ye bağlayarak...

Suyun yüksekten tutulup, çok uygun bir meyille, sulayabileceği her yeri sulamasındaki bilimsel değere dikkat çekiyor. Bir de tespit: Suyun üst yanı çöl, alt tarafı cennet. Bu cennetin bütün ayrıntılarını tatlı tatlı anlatıyor Moltke.

Mademki, lâfi Malatya'ya getirdik, açın Arif Nihat Asya rahmetlinin rubailerini. Benim sözünü ettiğim yerlerin sıkça geçtiği, güzelliklerin vurgulandığı bir doğayı, mısralara yüklüyor Malatya Lisesi'nin çok sevilen şair müdürü...

İki kişiden söz etmeden, Niyazi-i Mısri ve Evliya

Çelebi'den bahsetmeden bu konu bitmez. Biz dahi öyle yapalım.

Aspuzu, şimdiki Malatya'nın eski adıdır ve yazlık şehirdir. İşte Niyazî hemşerim, Aspuzu'yu anlatıyor. Hem de ne anlatmak... İlla ki okumalı. Hem de Evliya Çelebi ile birlikte. Birisinin gezi notları olarak anlattıkları, diğesinde ciğer yakan bir şiir oluyor.

Aspuzu

Bilerek en sona bıraktım *Kemal Tahir*'i...

Malatya mahpus damında yatmış, hem de daha sonraları, bu konuda uzun sohbetler edeceğim *Mazmanoğlu Hacı Abdullah* kabadayısı ile. Bu mahpusluktan iki roman çıktı: *Namuscular* ve *Karılar Koşuşu*. Bir bakıma Malatya'nın ve Malatyalının kesitini çıkarmış...

Lise yıllarınızdan başlayıp günümüze doğru bir yolculuk planlarken kısa bir otobiyografinizi anlatacağınızı hesaba katmamıştım. Bu iyi de oldu. Bu vesile ile şiir damarlarınızın köklerine indiniz ama burada bitmedi. Ortaokul ya da lise yıllarınızda şiirle nasıl tanıştınız? Şiirle nasıl bir bağ kurdunuz ki siz şiiri, şiir sizi bırakmadı?

Ortaokul ve lise yıllarında şiirle ilgim, daha çok kişisel çabalarımın sonucu olarak gündemime girdi. Ancak bazı öğretmenlerimin üzerimdeki gayretini ve hakkını da teslim etmek isterim. Özellikle ortaokul yıllarımda Türkçe öğretmenim *Fatma Layık*, Edebiyat zevkimin oluşmasında öncü bir çaba göstermiştir. O dönemde kompozisyon diye bir ders vardı. O derste bir arkadaşımızın fiziki ve ruhi portresini yazmamızı isterdi. Bir bakıma sınav sorusu olarak belirledi ve benim yazdığım yazıyı çok beğendiği için bütün sınıflarda okudu. Şimdi başka bir şeyi de hatırladım. Bu okulların kişilik oluşumunda ve yönlendirmede önemli bir fonksiyonu olacağını da göstermektedir. İlkokul 2. sınıftayken 3. sınıf ile birlikte aynı sınıfta öğrenim görüyorduk. Tahrir diye bir ders vardı bugünkü kompozisyon dersi yerine geçen bir yapıdaydı. Şimdi hatırladım konuşurken hatırlamış oldum. O derste hem 2. hem de 3. sınıfın en iyi öğrencisi bendim; üstelik ben, beş yaşında ilkokula başlamıştım ve bu nedenle de sekiz, dokuz ve on yaşındaki arkadaşlarla birlikte okuyorduk ve onların da birçoğunun tahririne ben yazıyordum. Bana yazdırıyorlardı, çünkü öğretmen benim yazdığım tahriri çok beğeniyor, takdir ediyor, bunu da her fırsat açıkça söylüyordu.

İlkokul ve ortaokul bu biçimde aktı gitti.

Lise 1. Sınıfta *Adile Türkmen* adında bir edebiyat öğretmenimiz vardı ve yine benim yazdığım bir kompozisyonu çok beğendiği için okulun çıkardığı *Yeni Adım* adındaki aylık sanat dergisinde yayınlandı. Eğer hocamın bu gayreti olmasaydı, benim okul dergisine yazı vermek gibi bir niyetim olmazdı. Ama Hocam bunu sağladı ve dergide adıma görünce çok büyük bir mutluluk duydum, çünkü o güne kadar ismim öyle bir dergide, kapakta yayınlanmamıştı. Daha sonraki yıllarda, biz de, bir veya iki sayı çıkan dergiler çıkardık ya da başka bir arkadaşımız yine bizim sınıftan *Zülfikar Sezen*'in çıkardığı *Dal* diye bir dergi vardı, onda yazdık. Benimle birlikte birçok arkadaş da o dergide yazı yazdı, şiir yayınladı. Bu arada edebiyat ve kompozisyon dan hep yüksek notlar aldım. Mesela lise son da karnemde edebiyat 10 kompozisyon da 10 idi. Bunları çok önemli saymamakla beraber, kayda değer buluyorum. Ama asıl önemli olan İstanbul ve Ankara'da yayınlanan sanat dergilerinde şiirlerimin yer bulması oldu. Bunlardan *Hareket dergisi*, *Defne dergisi* gibi bugün de önemli olduğunu düşündüğüm dergileri sayabilirim. Daha sonra, yine büyük bir şans olarak gördüğüm, *Erzurum Üniversitesi'nde Ziraat Fakültesi*'ni okumak gibi bir durum oluşmuştu. Erzurum Üniversitesi Ziraat Fakültesi çok güçlü öğretim elemanları tarafından yürütülen bir sisteme sahipti. Ama Edebiyat Fakültesi de, hem çok güçlü öğretim elemanları, hem de misafir öğretim üyeleri tarafından takviye edilen, harika bir öğrenim kurumuydu. Fakülte dışında da sözümüz, sohbetimiz vardı. Özellikle bir arkadaşımızın kurduğu, birçok arkadaşımızın sahiplendiği *Emrah Kitabevi*, bir toplanma merkeziydi. Üniversitenin edebiyat, sosyoloji, tıp, ziraat ve diğer dallardaki öğretim elemanlarının, mutlaka gün içerisinde uğrayıp, Türkiye ve dünya ile ilgili konuları konuştukları bir mekândı. Onunla beraber, Erzurum'da öğrenciler tarafından yayınlanan dergiler de vardı ve bu dergilerin bazısına katkı sağlıyordum. *Anadolu Fikir Kulübü* adında, daha çok sinema kulübü içeriğinde olan, *Hareket Dergisi* ile irtibatlı bir topluluğumuz vardı. İstanbul'dan arkadaşlarımız, bir bakıma klasik olmuş filmleri gönderirlerdi ve biz onları Ziraat Fakültesi amfisinde öğrencilere izletirdik. Hatta film den önce ve sonra, bir açık oturum düzenlenir, film üzerine konuşmalar yapılırdı. Böylesine kültürel ağırlıklı bir ortam, elbette ki, bizleri edebiyatla ve edebiyatın Türkiye ve dünyadaki konularıyla

meşgul olmaya itti. Öyle ki, edebiyatla ilgisi olmayan arkadaşlar bile, sanat dergilerini takip ederler, bizim yazdığımız yazıları, söyledığımız şiirleri bulur ve bizimle bunlar üzerinde konuşurlardı. Ayrıca çok kalabalık şiir toplantıları da yapılırdı. Erzurum bizim için hem ulusal, hem uluslararası çapta fikir ve sanat dünyası ile tanıştığımız, konuştuğumuz bir mekândı. Bu ortamda, üniversite döneminde, özellikle İstanbul'da yayınlanan dergilerle daha içli dışlı olduk. Tabii ki başka illerde yayınlanan dergiler ile de temasımız vardı. Mesela ben bunlardan Eskişehir'de yayınlanan Deneme Dergisi'ni çok değerli bulduğumu burada tekrar belirtmek isterim.

Bir noktayı daha belirtmekte fayda var: Talebe cemiyetlerindeki yoğun, özgün ve şevkle çalışmanın da üzerinde durmalıyız. Üniversitenin ikinci yılında, *TMTF* (Türkiye Milli Talebe Federasyonu) Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti yönetim kurulu üyeliğine, çok çekişmeli bir seçim sonucunda seçildim. Cemiyetin Genel Sekreterliği'ni yaptım. Ayrıca, *MTTB* (Milli Türk Talebe Birliği) Ziraat Fakültesi Talebe Derneği yönetim kurulu üyeliğine de seçilmiştim.

Dönem, 1967/1972 arası yıllarda öğrencilik...

O meşhur 68 *Kuşağı* denilen yangının tam ortadayız.

Gözü kapalı bir terör ortamı, bir şiddet meydanı, patlamaya hazır bomba.

Gün geçmiyor ki, alışılmadık bir olayla karşılaşmayalım. Boykotlar, işgaller, çatışmalar, kapışmalar, toplantı basmalar veya düzenlediğimiz toplantıların basılması artık alışılmış olaylardandı. Adam öldürmeler, yaralamalar, kavgalar, amfinin önünde kendini yakmalar; hâsılı dönemin özelliği olan her şey, yaşamımızın bir parçasıydı.

Erzurum'da üniversite yerleşkesi, o zaman şehir dışındaydı. Şimdi artık şehirle birleşmiş. Hemen hemen bütün öğrenciler, yerleşke içindeki yurtlarda kalırdı. O nedenle, karşıt gruplar iç içe yaşamak zorundaydı. Özellikle yurttaki, et tırnak gibi bir aradaydık.

Mesela, kaldığımız odanın birkaç oda ilerisinde Deniz Gezmiş'le birlikte Gemerek'te yakalanan, bizim fakültede bir alt sınıftan bir arkadaş vardı. Bir ara kaldığım bir odada, sonraları, Nurhak Dağları'nda liderlerden biri olarak yakalanan Tuncer adında bir arkadaşla yan yana yataklarda yatıyorduk.

Karşıt gruplardan olmamıza rağmen, birbirimize karşı centilmence davranır, hiçbir kabalığa mey-

dan vermezdik. Sanırım sonraları Sinan Cemgil ile Adıyaman Gölbaşı'nda öldürülen Kadir Manga da bizim yurttaki kalırdı. Yaşadığı olayların tersine, çok naif bir görünümü vardı. Abisi Doç. Dr. İbrahim Manga da, Fitotekni (Bitki besleme tekniği) bölümü hocalarımızdandı.

Erzurum'da benim çok hoşuma giden bir şey vardı. Bu da, yerel kültürle fazlasıyla yakın olmamız ve özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgesinden gelen arkadaşlarımız vasıtasıyla yerel kültür hâkimiyetimizin derinleşerek artmasıydı. Kaldı ki Karadeniz şehirlerinden de yoğun bir talebe sirkülasyonu vardı. Ayrıca İstanbul'dan Ankaradan Ege'den ve Güney'den Mersin-Adanadan gelen arkadaşlarımız da vardı. Onlarla, daha çok kültürel bir altyapı oluşturup, onun üzerine sanat meseleleriyle birlikte, Türkiye ve dünya sorunlarını ekleyip, tartışmaya başladık. Türkiye ve dünyadaki sanatsal sorunları da, gündemimize almış olurduk böylece.

Hem öğrenci olayları, hem de sanatsal faaliyetler bağlamında, şimdi ölmüş olan arkadaşlarımı, can dostlarımı tek tek anmak isterim: Sivrihisarlı *Şükürü Şamdan*'ı, Kastamonulu *Nevzat Şeker*'i, Maraşlı *Mustafa Sariçiçek*'i, Kayserili *Dr. Yalçın Özer*'i, Erzurumlu *Prof. Dr. Sıtkı Aras*'ı...

Ve Samsunlu *Şair Naci*'yi; *A. Naci Yüksel*'i...

Cümlesine rahmetiyle muamele eylesin Rabb'im...

Şimdi, bir ayraç açıyorum...

“Andolsun Aşka/Bütün Şiirler, şiirlerinizi topladığınız son kitabınız. Şiirleriniz, İngilizceye de tercüme edildi. Birçok ödül aldınız. Malcolm X için şiir yazdınız. Başarılı bir şiir hayatınız var. Biraz da bu pencereden baktığınızda neler söylemek istersiniz? (Bir yılı aşkın bir süre önce sorulan soruya verilen cevaptır. Binlerce yıllık bir karakteri çizdiği ve iktidarlar ile sanatçılar arasındaki derin yarılmayı temsil ettiği için hâlâ güncel, hâlâ canlı, hâlâ diri...)”

Şiirde başarılı olmak, ya da olmamak, hele de günümüzde, büyük çapta ilişkilerin, hatta reklama kadar uzanan bir profesyonelliğin sonucudur. Bu gün birçok etkenin oluşturduğu bu ortam, bir durum çıkarır ortaya. Yarın gün geçer, zaman eldikçe eler, çoğu toz olur dökülür, bir tutam söz kalır geriye. İşte bu bir tutam sözdür insanoğlunun yarasının merhemi ve o yerini bulduğu zaman, söz de amacına ulaşmış olur.

Bazı şairler, sözlerinin tarih karşısında bir değeri olmadığını bildikleri halde, tanınıp bilinmek, geniş kitleler tarafından okunmak isterler. Bunun için çarpınıp dururlar. Kısmen başarılılar da. Türkiye için konuşuyorum, şairlerinin okul kitaplarına girmesini isterler; gazetelerin, vakıfların ödülllerinden tutun da cumhurbaşkanlığının verdiği ödüllere kadar, tanınma yollarına birer “bellilik/işaret” koyarlar, sonunda, bir süre için tanınırlar da.

Bu şiir denilen meret öylesine bir beladır ki, tanınmak için çarpınanların şiiri, o şöhret delisinin ömrü ile sınırlıdır. Ölüncü, balonu şişiren nefes de ortadan kalkacağı için sönüp giderler.

Bununla, şunu söylemek istiyorum: Bu bir yöntemdir, bir dünyayı algılama biçimidir, yaşama bakış tarzıdır. Sonuç da verir. Şiirleriniz, geniş kitlelerce bilinir, size itibar zannettiğiniz şeyi kazandırır, daha da önemlisi, para/lar da kazanırsınız bundan ötürü. Ama anlaktır, geçicidir, temelsizdir.

Şiirin kelimeye, sese dayalı formu, bir milletin yüreğinde bulunan, yüzyıllardan süzüle süzüle gelen anlamlı ahengi oluşturur. Bu has şiirdir.

Has şiirin hiçbir bileşeni yoktur yürekte başka, zamanın karşısında sağlamdır, dayanıklıdır. Aksine güç kazanarak çıkar yılların yıpratma tezinden. Zaman, aşındırmaktan ziyade parlatır has şiiri. Tozundan toprağından arındırır. Saf cevher olarak gönüllere nakşeder.

Neden söz ediyorum? Geriye dönüp baktığımızda, beş yüz yıllık, bin yıllık, binlerce yıllık bir zaman diliminde, şiir olarak neler görüyorsanız, işte ondan söz ediyorum. Kalanlar onlardır. Has şiirin genetiği değişmez. Binlerce yıllık buğday tohumları gibi, duldalarda büyüüp dururlar. İnsanlar, onlardan haberdirdir veya değildir, fark etmez. O, insanoğlunun kendi yitiğidir, kendi kaybidir. Şiirin değil.

Ararsa bulur.

Türkiye’ye gelince...

Çok uzun zamandan beri kopardı Türkiye kültürle olan bağı. Ortalarda dolaşanların, balon ve baloncuklar olduğunu biliyoruz. Koşuşturanlar, el ayak openler, etek yalayanlar olduğunu biliyoruz. Bir söz, bir görüntü, bir davranış yetiyor kendini ele vermeye. Bu da geçer yahu, diyenler var. Bence önemli de değil. Geçmese, bin yıl sürse de olur, tıpkı yirmi sekiz şubat gibi.

Kötü adamdan, iyi şiir sadır olmaz hâsılı.

Ağırlıkça kötü olan toplumun şiiri de, eh, kendisi gibidir...

Aklıma, özellikle ceddimiz Osmanlı’da ve Avrupa’nın oturmuş toplumlarında, şiirle alâkalı işlerin nasıl yürüdüğü geliyor.

Bir de, herhangi bir gün bizim ülkemizde yayınlanan gazeteleri okuyun, televizyonlara bakın, sonra biraz da Kur’an-ı Kerim’den birkaç âyet okuyup, anlamı üzerine düşünün, ne demek istediğimi anlarsınız.

Çok çeşitli dergilerde şiirleriniz yayımlandı. Bu anlamda şiirinizin beslendiği kaynak ya da şiir anlayışınızı etkileyen unsurlar nelerdir?

Şiir anlayışım, delikanlılık üzerine kuruludur.

Şair var ki bir kurumu da aşan heybeti vardır, öyle kurumlar da vardır ki, o şairin turnağı etmez.

Adam var ki, dünyaya tenezzül etmez. Adam var ki, akbabalar gibi çöplüklerde eşelenir.

Bütün bu söylediklerimle, haşa, kendimie bir sınır çizmiyorum, bir faikiyet belirlemiyorum. Sadece, işin kuralını ortaya koymaya çalışıyorum.

Pir Sultan Abdal’a bakarsan; “Giden âdil beyler, kalan avamdır”. Bizim sözümüzün kantarı, âdil beyleredir, delikanlı olanadır, delikanlılığıdır.

Ayracı kapatıyorum.

İki Dilbilimci'nin Deyiřmesi "Türkümüz"

◆ Yetik Ozan - Âşık Firkatî

◆ Ahmet Bican Ercilasun

Yetik Ozan

Bizler Türküz, borkümüzü kınama;
Başımızda durur yıllar boyunca.
Bizi sokak içlerinde sınama
Boz atlarla geldik yollar boyunca.

Ercilasun

Anadolu toprağında kök salıp
Çiçek çiçek açtık dallar boyunca.
Bazan kartal olduk göklere dalıp
Bazan bülbül olduk güller boyunca.

Yetik Ozan

Gün oldu yurt için anadan geçtik,
Gün oldu kınalı sunadan geçtik,
Gün oldu Aras'tan, Tunadan geçtik
Ay yıldız bezekli allar boyunca.

Ercilasun

Bölük bölük olduk kıt'alar tuttuk,
Kalyon kalyon olup deryalar yuttuk,
Bir gece Sina'ca Kırım'da yattık,
Bir seher yol aldık Niller boyunca.

Yetik Ozan

řu *Yetik Ozan*'ın bir çift sözü var:
Altaylarda bozkurtlaşmış özü var,
Taş üstünde kağnımızın izi var
Bunca iklim, bunca iller boyunca.

Ercilasun

Ercilasun der ki sözün sözümdür,
Ben de *Altaylıyım* özün özümdür,
Senin alın yazın benim yazımdır,
Türkümüz okunur diller boyunca.

Sendedir

◆ D. Cem Gürdal

Sebeb-i can sendedir, sensin maksad-ı menzil,
Ferim sen, seferim sen, sensin akl-ı ızanım.
İzah-ı hâl sendedir, sensin kuvve-i temsil,
Birim sen, tekbirim sen, sensin ekber-i Hân'ım.

Zer-i kalem sendedir, sırr-ı kelâm yine sen
Kevser de sen cennette, memnû taam yine sen
Endam-ı arz sendedir, arz-ı endam yine sen
Halim sen, zühalim sen, sensin devr-i devranım.

Ab-ı hayat sendedir, sendedir zehr-i nebat
Baş sendedir, son sende, hâsılı cümle hayat
Senin râh-ı aşkına kurbandır serim fakat
Serim sen, eserim sen, sensin seyr-ü seyranım.

Zerre-i nur sendedir, nur-i cihan yine sen
Hem aşikâr âlemde, ism-i pünhân yine sen
Can verensin civana, katl-i civan yine sen
Zârım sen, mezarım sen, sensin kabr-i viranım.

Sən Dediyn Tərəfdə

◆ Osman Fermanoğlu

Tapmaq olmur gizlədilən saxlancı,
Qurd ulayır çən dediyn tərəfdə
Yalan dadır, dodaq olur yalançı,
Can sıxılır gen dediyn tərəfdə.

Yollar boyu düzüləndi yüz əngəl,
Çoxu azda azdıracaq bu döngə.
Söyləyərdin, ya mən gəlmişəm, ya sən gəl,
Gözləyirəm dön dediyn tərəfdə.

Məcnunlaşır Leyli gəzən kəməğil,
Nağıla bax, almasızdı bu nağıl.
Bir dəlinin atdığından yüz ağıl
Mədəd umur din dediyn tərəfdə.

Osman, adı görklü kəsi an, gələr;
Hər gecənin arxasınca Dan gələr.
Qayıtmağın çoxlarına dan gələr,
Görüşərik sən dediyn tərəfdə.

Ne Zaman?

◆ Hüseyin K. Ece

Ne zaman gökyüzündə parlak bir yıldız görsem
Senin inci dişlərin düşlərimə düşerlər
Fecr-i sadıq görünür dağların ötesindən
Bir muştuya dönüşür menekşe renkli seher
En hoş müzik duyulur ak derenin sesindən
Rüzgâr hırsını yutar, bir başqa eser meltem

Ne zaman dal ucunda tomurcuk açılarsa
Nihayet bahar geldi derim bizim beldeyə
Duygular kanatlanır, beklentilər göverir
Bayrammış, ziyarətçi gelir yaşlı dedeye
Telaşlar sükûn bulur, karlar yavaşça erir
İnsan gönülden böyle bir mevsimi severse

Ne zaman ay yüksəlsə dağların arkasından
Bu mehtaba can kurban olsun ömür boyunca
Varsın sabah olmasın gam değil, ey âfitab
Yola çıkan yolcular son menzile varınca
Ne pişmanlık duyarlar, ne de olurlar bîtab
Sonunda gül lekesi düşərsə hırkasından

Yıllar Yaprak Dökerken

◆ Mehmet Güneş

Abdurrahim Karakoç Ağabeyimin azîz hâtırâsına

Mızrap hüzzamda gezer, ney efkâra dem tutar,
Ve hazan mevsiminde beni bir elem tutar.

Kıymeti bilinmeyen, nîmet olsa da zaman,
Hayatın parmakları Mahşer'e kalem tutar.

Her nefeste mezara bir adım yaklaşırken,
Dizde derman tükenir, sevenler mâtem tutar.

Seyyat vâdîsinde tükenen hayat gibi,
Beyhûde geçse zaman, mâziyi sitem tutar.

Nefsine meyletse de bu dünyaya gelenler,
Kul, bütün günâhına Settâr'ı hakem tutar.

Yol vardır küfre giden her bir günah içinde,
"Sırât-ı müstakîm"de beni seccâdem tutar.

Elest Meclisi'ndeki "Kal ü Belâ" aşkına,
Hakk'ı tesbih ederken kirpiklerim nem tutar.

Bir türlü anlatamam yüreğimin sesini,
Ehl-i dil, "Allah!" diyen nabzımı her dem tutar.

"Lâlê"nin nusretiyle gönül müheyyâ olur,
Aşkın derûnundaki sırrı muhteşem tutar.

Îlâhî sevdâ ile mayalansa kalbimiz,
Seherde yanakları "Gül" kokan şebnem tutar.

Yıllar yaprak dökerken Güneş zevâle döner,
Hakk yolunda yolcuyu yoldaki özlem tutar.

Bir ömrü yudumlayıp, Sen'den Sana gelirken,
İnş'Allah elimizden Resûl-i Ekrem tutar.

Bir Daha Sevmem

◆ Semra Kaygun

Kurduğum hayali kaç kere yıktın,
Gözlerim çağlasa, bana dön demem.
Ben gönül kapıma taktım kilidi,
Sen melek olsan da bir daha sevmem.

Adımı sil artık dudaklarından,
Gözyaşın düşmesin yanaklarından,
Ben kaçtım bu şehrin sokaklarından,
İzimi bulsan da bir daha sevmem.

Kurudu sonunda fincanın dibi,
Değilsin artık bu kalbin sahibi,
Her sabah ufkumdan bir güneş gibi
Kalbime dolsan da bir daha sevmem.

O solmuş resmini albümden attım,
Ömrüme bin huzur, bin neşe kattım,
İlk defa hayattan mutluluk tattım,
Saçını yolsan da bir daha sevmem.

Söz verdim adını anmayacağım,
Ağzınla kuş tutsan kanmayacağım,
Bir daha uğruna yanmayacağım,
Aşkımınla solsan da bir daha sevmem

Üç Kısa Hece

◆Tayyib Atmaca

git

anı

bergüzar

gel

bir

el

ver.

ağız

dilde

yara

açar.

gel haydi

papatya

bakalım

falına.

bu

son

gün

de.

doğru

dağa

ağrı

yasemen

menekşe

karanfil

kıskansın.

aç

bir

gül

ol.

gece

uzar

gün/düz

geçer.

yarına

harika

bergüzar

kalacak.

ol

yel

es

geç.

çiçek

solar

anı

tükenmez

kalemle

yazalım

deftere.

açar.

dök

yık

yak

git.

hatır

biter

gönül

kocar.

yakında

geçinip

gideriz

dünyadan.

sakal

beyaz

bıyık

siyah.

varsın

bugün

yoksun

yarın.

Çakırtaş'tan Damlalar

◆ Ahmet Özdemir

Halil Soyuer ve Mehmet Çakırtaş Edremit'in yetiştirdiği hece ölçüsünde şiir yazan iki şairimiz. Halil Soyuer'le beraberliklerimiz oldu. Anadolu'nun birçok ilini birlikte gezdik. Festivallere, şiir gecelerine katıldık. Benden vefalıydı. Her zaman arar sorardı. Nükte ve tebessüm cimrisi değildi. Onu gelecek yazımda anacağım.

Mehmet Çakırtaş'la beraberliğimiz olmadı. Ancak dostlardan, onunla ilgili çok şey dinledim. Yakından tanımış gibi oldum. Her iki şairimiz ortak yönü, ülkemizde şiirleri en çok bestelenen sanatçılardan olmaları.

“Beter Ol”, “Kahpe Felek”, “Herkesi Dost Sandım”, “Pul Hasta”, “Kul Değilim Sevdiğim”, “Bilemedim Ben” Çakırtaş'ın bestelenmiş şiirlerinden bir kaçının adıydı bunlar.

Bir zamanlar dillerden düşmeyen “Pul Hasta” şarkısının iki dördlüğünü aktarmak istiyorum:

*“Bulamadım şu halimden anlayan
Gönül hasta, dudak hasta, dil hasta
Yağmur yağar dağı taşı ıslatır
Yaylalardan uzak kalan sel hasta
.....*

*Bahar vakti kızlar varırlar çaya
Çare yokmuş aşktan yatan hastaya
Kalb mektubum gidip attım postaya
Yad eliyle mühürlenmiş pul hasta*

Mehmet Çakırtaş 1920 yılında Edremit Avlunya bucağı, Karaaydın köyünde doğmuş. Babası saz şairiymiş. Ortaokul sıralarında o da şiirler yazmaya başlamış. Çileli bir ömür sürmüş. Dostların yardımıyla Ankarada devlet dairesinde bir iş bulmuş. Alevi Bektaşî geleneğindeki halk ozanlarını yakından izlemiş. “Çakırtaş'tan Damlalar”, “Gün Dönümü” ve “Gün Dönümünden Sonra” adlı kitapları var.

Daha sonra bu görevinden ayrılarak 1961 yılından itibaren çeşitli gazetelerde çalışmış. 1952 yılında Sabahat hanımla evlenmiş. Zafer ve Alparslan adlarında iki çocuğu olmuş. Dostlarından öğrendiğime göre, uzun süre bekâr yaşaması nedeniyle çok iyi yemek yaparmış. Nüktedan biri olduğu anlatılır. Kendisi 1945'te yayınlanan “Damlalar” adlı kitabındaki şiirlerini çıraklık dönemi, 1949'da çıkan “Gündönümü”nü kalfalık dönemi ve 1957'de yayınlanan “Gün Dönümünden Sonra”yı ise ustalık dönemi şiirleri olarak belirtmekte.

Edremit ve yöresinden şiirlerinde söz ediyor. Kazdağı'nı anlatan şiirinden bir dördlük şöyle:

*“Çamlarını rüzgâr iter aralar
Gün doğunca buharlanır dereler
Şifa bulur umulmayan yaralar
Kekik kekik kokar balın Kazdağı. ..”*

Zaman zaman Âşık Mehmet mahlasını da kullanan Çakırtaş'ın kendine özgü bir tavrı var. Çoğunlukla aşk, ıstırap, hasret, gurbet ve tasavvuf konularını işlemiş. Değişik şair ve âşıklerle uzun yıllar ilişkisi ve dostluğu olan Çakırtaş'ın yedi yıl önce öldüğünde geride zengin bir kitaplık bıraktığı söylenir.

*“Üşünüp ince ince,
Gönlümdeki gamları
Salar beni sevince
Edremit akşamları*

Esmer renkli tül olur
Hüzünlü bülbül olur
Yıldızlar sümbül olur
Edremit akşamları

Zeytinlikler sır olur
Gölgeler asır olur
Serilir hasır olur
Edremit akşamları ...”

Yukarıya Çakırtaş'ın “Edremit Akşamları”nı anlattığı şiirinden birkaç dörtlük aldım. Oldukça ünlenen ve uzun olan “Beter Ol” adlı şiirinden birkaç dörtlük aktararak Çakırtaş'a veda etmek istiyorum:

“Bana gam kasavet veren sevdiğim
Yaprağımı döken gülden beter ol
Derdi bana reva gören sevdiğim
Sazlarda inleyen telden beter ol

Senin de olmasın halini soran
Beni insafsızca derdiyle yoran
Kış günü başını taşlara vuran
Boz bulanık akan selden beter ol

.....

Yüzün hiç gülmesin eller içinde
Bülbülsüz kalasın güller içinde
Baharın çiçekli dallar içinde
Kuruyup incelen daldan beter ol

Bilemedim Nemrut mu var soyunda
Vefakârsın sebat ettin huyunda
Bir orman içinde dere boyunda
Kovanı yarılan baldan beter ol

.....

Bu engin aşkımın bulunmaz dibi
Kış geçip gitmedi dinmedi tipi
Sahibi çıkmayan bir mektup gibi
Üstündeki kara puldan beter ol

Kanlı gözlerimi kapladı buğu
Ateşim sönmedi bulamadım su
Tanrıdan dileğim kara gözlüm bu
Aşkınla tutuşan kuldan beter ol”

Âb-ı Bâde-Reng

◆ Mehmet Osmanođlu

Elem-i firâkına dûçar olalı rûhum,
Dinmedi ızdırâbım, âh ü efgânım benim
Rûzigârın önünde kuru yaprak gibiyim
Bırakma ellerimi, pîr-i mugânım benim

Her an akıp durmakta derûnuma gözyaşım
Gelmedi nevbahârım, bitmedi kara kışım
Gam yükünden perîşan, bîçâre garip başım
Yıllar geçer de dinmez, renc-ü hicrânım benim.

İklîm-i muhabbetten aşk çerâğ-ı yakardın
Derûna te'sîr eden bir nazarla bakardın,
Cümle dil-i sûzâna, umman olup akardın,
Şimdi neden sönmüyor, nâr-ı sûzânım benim

İdrak eyleyemedik vaktiyle kıymetini,
Aşk ile istemedik sultânım himmetini,
Zinhar fehmedemedik kelâmın hikmetini,
Sırrına eremedik, kenz-i pinhânım benim.

Fevkalâde me'yûsum, bizârım eleminden,
Âfâkına yol bulsam, ömrümün her deminden
Gülzârımı târumâr eyleyen mâteminden
Seni andıkça çağlar, çeşm-i giryânım benim.

Bir hezâr-ı nâlânım, bağından ırak düştüm,
Hâb-ı gaflet içinde nice yıllar dolaştım,
Bunca cerâhatimle dergâhına ulaştım,
Lûtfedip bir merhem ver, şâh-ı lokmânım benim

Rûhum bu elem ile dilhûn olmağa vardı,
Ol cânan ki sadrım, canımdan özge yârdı,
Dil-i zârım bu eleme ezeldendir duyardı,
Lâkin taşınmaz oldu, bâr-ı girânım benim.

Gayrı deşmeyin dostlar, kabuk bağlamaz yârem
Vaslına erdir Rabbim, bâğ-ı aşkına girem
Zulmet-i leyâlimi tenvîr eden mehpârem,
Sensiz öksüz ve yetim, bu cism ü cânım benim...

Gücüm Yetmedi

◆ Mustafa Kütükçü

Damlayken deryaya özenip durdum
Kendimce bir sürü hayaller kurdum
Avare gönlümü yollara vurdum
Menzile varmaya gücüm yetmedi...

Kendi ceninimi kendim doğurdum
Ham iken pişmeye kendim yoğurdum
Hilkatten ruhumu kendim soğurdum
Memeden yarmaya gücüm yetmedi..

Buhar oldum uçtum buluta kardım
Kimine rahmettim, kimine kardım
Gayrıya genişken kendime dardım
Kendimi sarmaya gücüm yetmedi.

Kundakta, beşikte nağme salardım
Rüzgârda besteli ninni çalardım
Hayale sığınır, düşe daldardım
Benliği kırmaya gücüm yetmedi.

Küllere bezenmiş kıpkızıl kordum
Beni bende sandım sualler sordum
Sorduğum suali kendimce yordum
Sıratı sormaya gücüm yetmedi.

Bulamadım

◆ Songül Özen

Rüya âleminde rüyaya daldım
Düşümü yoracak kul bulamadım
Ummanlar içinde deryaya daldım
Hakk'a erdirecek yol bulamadım

Gezdim de şöylece dünya bağıni
Nergisler, ıtırlar, reyhanlar hani
Dikenlerle dolmuş bağın her yanı
Tomurcuk verecek gül bulamadım

Düştüm şu dünyada aşkın peşine
Ağu kattım tatlı, sıcak aşıma
Geldim şimdi ben de kemal yaşıma
Aşkımı yazacak dal bulamadım

Süveyda aklını neden hiç ettin
Mevla'ya kederle, gamla göç ettin
Sevmeyi kendine büyük suç ettin
Hâlim arz edecek dil bulamadım

Babalar Sessiz Ağlar

◆ Muzaffer Uslu

Başına kar yağdı diye
Yerlere eğilmez dağlar
“Bu da geçer” diye diye
Babalar sessiz ağlar

Büyüyüp gider bebekler
Karşılık görmez emekler
Hatırlanmak için bekler
Babalar sessiz ağlar

Dağlar oynar mı yerinden
Kırılrsa da en derinden
Ölse bile kederinden
Babalar sessiz ağlar

Haykırır bazen susarak
Bazen bahtına küserek
Bağrına taşlar basarak
Babalar sessiz ağlar

Seçemez olur gözleri
Dermansız kalır dizleri
Dinlenmez olur sözleri
Babalar sessiz ağlar

Yetmişine gelse yaşı
Kalbine damlar gözyaşı
Dikilse de mezar taşı
Babalar sessiz ağlar

İlenç

◆ Mevlüt Yavuz

Beni bu hallere düşürdün ya sen
Bir daha şafağın sökmesin senin
Âlemi dolaşsan, dünyayı gezensen
Yüzüne, gören göz, bakmasın senin

Baharı görmeden, çiçeğin solsun
Arayan perişan hallerde bulsun
İssız dağ başları, meskenin olsun
Taşında keklikler, sekmesin senin

Gelsen de elli beş, atmış yaşına
Sinekler tünesin, müflis çarşına
Boşuna dolaşıp dur da, karşına
Bir insan evladı, çıkmasın senin

Ceyranın kesilsin, ışıksız kal hep
Beyhude, kilitli kapılar çal hep
Gazyığı, fitili, lambayı bul hep
Yakmağa çakmağın, çakmasın senin

Ölünce kar, tipi kaplasın yolu
Ucundan tutacak, olmasın “sal”ı
Gelip de yanına, bir Allah kulu
Üstüne bir tas su dökmesin senin

Başında beklesin, köyün valisi
Desinler ortada kaldı ölüsü
Arefe gününde, tek murt çalısı
Kimseler kabrine, sokmasın senin

Yâr

◆Âşık Tubetli

Gece bitti gün tükendi bir daha
Sabah güneş olup doğasıca yâr
Sen semada bulut, ben çölde vaha
Her dem damla damla yağasıca yâr

Yakma derim sevda dolu sineyi
Devir devran ettik onca seneyi
Daha ne beklersin veran haneyi
Gönül sarayına sığasıca yâr

Ardınayım takip ettim izlerin
Kazıdım zihnime tatlı sözlerin
Alır benden beni kara gözlerin
Kipriği, kaşına değesice yâr

Yıllar yılı seçtim akla, karayı
Kat kat sardım çare bulmaz yarayı
Gayri vuslat ile açma arayı
Firkatime firkat yağasıca yâr

Tubetli de Mecnun oldu bilirim
Çağır yeter nerde olsam gelirim
Senden uzak bir kaç güne ölürüm
Nefessiz bırakıp, boğasıca yâr

Muamma

◆Ahmet Yıldırımtepe

Çiçekler arasında görüp de vurulmuştum
Akıl hükümsüz o an seyire kurulmuştum
Bağban çıkıp gelmese bağında dirilmiştum
Seni bağdan kıskanan uzaklarda bir can var

Sana rüzgâr fark etmez gönlün hovarda gemi
Yol yok, iz yok, rota yok kaptanın pek acemi
Karşındaki buz dağı, dikkat et çarpma emi
Seni dağdan kıskanan uzaklarda bir can var

Rüyalarım korkulu, hicrana karılmışsın
Tanımadığın bana nedendir darılmışsın
Bu garip duruyorken ağlara sarılmışsın
Seni ağdan kıskanan uzaklarda bir can var

Artık günleri yakıp, geceyi közlermişsin
Gaipten haber sorup yolları gözlermişsin
Bilmem hangi asırı, çağları özlermişsin
Seni çağdan kıskanan uzaklarda bir can var

Ellerini Ver Elime Gidelim

◆ Aslan Avşarbay

Gelir misin sana bir yer göstersem
Ellerini ver elime gidelim
Canım çıksın başka bir şey istersem
Bir tek sen ol gir koluma gidelim
Ellerini ver elime gidelim

Bu dünyada sen de ben de lamekân
Bizi meskûn eyleyecek o mekân
Ay komşumuz sema bize camekân
Olsun dersen bin dalıma gidelim
Ellerini ver elime gidelim

Binit diye Anka hazır olacak
Çadırımız göğe nazır olacak
Sadece sen ben ve huzur olacak
Olur dersen düş yoluma gidelim
Ellerini ver elime gidelim

Gülistanı sökmüş gibi kökünden
Mest olacak bülbül senin kokundan
Mustaripsen eğer aşkın yükünden
Şelek eyle vur belime gidelim
Ellerini ver elime gidelim

Mülkî hayal kurar kendi halince
Her yer cennet sen içinde olunca
Vade yetip sıra bize gelince
O gelmesin biz ölüme gidelim
Ellerini ver elime gidelim

Gazel

◆ Ahmet Urfalı

Çöl olsa da gezdiğin yerler gülistan bilirim
Bir büyülu bakışını aşka destan bilirim

Karanlık gecelerde gökyüzünde parlarsın
Bir yıldızsın ki hurşid-i rahşân bilirim

Nice zamandır senden haber gelmez oldu
Senden gelen rüzgârı derde derman bilirim

Olduğun yerde bulunmaz başka peri
Gönül mülkünde seni sultan-ı âl-i şân bilirim

Bir gülüşünle dağılır gam ü kasavet
Âşıkta dudak büküşünü hicrân bilirim

Benden başka kim söyler güzelliğini
Çevrende çalımlı gezenleri nadân bilirim

Deyirsən Şer Yaz...

◆Muradov Sövdəyar (Zəngilanlı)

Deyirsən şer yaz, nə yazım sənə?
Sovulub bostanım, tağı qalıbdır
Birdə ətin gülər talehim mənə,
Solan yanağımın ağı qalıbdır.

İlham bulağımın tutulub gözü,
Çağlamır qəlbimin söhbəti, sözü
Hanı o yerlərin gülü nərgizi?!
Könül baxçasının bağı qalıbdır.

Geçə də, gündüz də hey xəyaldayam,
Gedirəm, yetmirəm, yenə yoldayam.
Özün bilirsən ki, mən nə haldayam
Düşmənin sinəmdə dağı qalıbdır...

Çoxtandır həsrətəm dağlar mehinə
Yaşıl çəmənlərin səhər şəhinə.
Bir gün qonağ gedək meşə bəyinə,
Yaddaşımda Od-ocağı qalıbdır.

Gün o gün olsun ki, kövrək vətəni,
Qucaq Şüküratazi gəzək Süsəni,
Orda bağrına bas, əzizlə məni,
Yaddaşımda od-oçağı qalıbdır.

Ay mənim əzizim, mənim qardaşım,
Səninlə xoşbəxt olsun yarın, qardaşın,
Naxçıvan elində ucadır başın,
Sənin kimi bir dayağa qalıbdır.

Yaşayacaqsan

◆Əjdər Yunus Rza

Hər bir insan ömrü karvan düzümü,
Əllimi, altmışımı, səksənmi, yüzümü?
Fərqi yox neçəsin daşayacaqsan.
Bəxtinə yazılmış ömür payını,
Şərəflə yaşasan yaşayacaqsan.

Baş əymə alçağa gəl çörək üçün,
Çevrilmə söyüdə sən külək üçün.
Qansızlar üşüdən bir ürək üçün,
Od olub alışsan yaşayacaqsan.

Arxalı köpəklər qurd basan olur,
Xəlvətdə tülkü də, bir “aslan” olur.
Hər doğulan demə, insan doğulur
Bu adı daşısan yaşayacaqsan.

İşindən elinə gələrsə ziyan,
Gec deyil, ay Əjdər, amandı dayan.
Əgər olsan haqqa sən arxa, hayan,
Düzü-düz danışsan yaşayacaqsan

Gülseli

◆Şenol Korkut

Gülçiçeğin nefesi isimlere dağılmış
Gülbenizde musiki sürgün yemiş karanfil
Gülbittiye inmişler en yüceden yakarış
Gülbedende hüznümüş cennet doğa yemyeşil

Gülasyanın secdesi yediveren hareket
Gülaçtının ihfası ahir zaman cevheri
Gülbanuda salıncak gönlü saklı ahiret
Gülnihali anarken seher vakti sözleri

Gülbeyazın dağları sükût olmuş yürüyor
Gülbaharın çeşmesi zâkir başı harflerde
Gülbikenin berzahı bir felekte yanıyor
Gülbademin kâkülü yâren lâle defterde

Güleserin ıslığı aşk pazarı ezelden
Gülverende sûretler levh-i mahfuz akıyor
Gülserenin meclisi sanki mavi devletten
Gülcemalde divanlar gazel olmuş gülüyor

Gülayşenin gamzesi derin hece perdede
Gülbendenin dilinde yeni çırpınmış serçe
Gülbeşeker sekerken o kırmızı köylerde
Gülpembenin gözünde noktalardan sır bahçe

Gülarada eşkere şimdi kopmuş vücuddan
Gülaslının kanadı rahmet ile pervaze
Gülcihanda fütihat cümle alkış kamudan
Gülafette deveran gel bize katıl bize

Gülaydının aynası eve çıkan yollarda
Gülderene yakışan akl-ı selim mektuplar
Güldehanın yüzleri açar Çalab tahtında
Güldemetle karaşın Öztürkçeye saygılar